

Atzinums 07/2025 par Eiropas Komisijas Īstenošanas lēmuma projektu saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 par Eiropas Patentu organizācijas personas datu pietiekamu aizsardzību

Pieņemts 2025. gada 5. maijā

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Kopsavilkums

Eiropas Komisija 2025. gada 4. martā uzsāka procesu, lai pieņemtu īstenošanas lēmuma projektu (lēmuma projekts) par Eiropas Patentu organizācijas ("EPO" vai "Organizācija") nodrošinātu pietiekamu personas datu aizsardzību¹.

2025. gada 5. martā Eiropas Komisija lūdza Eiropas Datu aizsardzības kolēģijai ("EDAK") sniegt atzinumu. EDAK novērtējums par EPO nodrošinātā aizsardzības līmeņa atbilstību ir veikts, pamatojoties uz paša lēmuma projekta izskatīšanu, kā arī pamatojoties uz to dokumentu analīzi, kurus darījusi pieejamus Eiropas Komisija.

EDAK galveno uzmanību pievērta EPO piemērojamā tiesiskā regulējuma un datu aizsardzības noteikumu novērtējumam un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas pieejami fiziskām personām Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), tostarp valsts iestāžu piekļuvei personas datiem, kas nosūtīti no EEZ uz EPO.

EDAK arī novērtēja, vai EPO tiesiskajā regulējumā paredzētie aizsardzības pasākumi ir ieviesti un ir efektīvi, un savā novērtējumā īpašu uzmanību pievērta pārraudzībai un izpildei, ņemot vērā starptautisko organizāciju specifiku.

Kā galveno atsauci šim darbam EDAK izmantoja 29. panta darba grupas pieņemto atsaucē dokumentu par atbilstību².

EDAK pozitīvi atzīmē, ka EPO datu aizsardzības regulējumā ir daudz līdzību ar Eiropas Savienības datu aizsardzības regulējumu, tostarp attiecībā uz datu aizsardzības tiesībām un principiem.

Tā ir arī secinājusi, ka Eiropas Komisijai būtu sīkāk jāprecizē un cieši jāuzrauga konkrēti aspekti.

Jo īpaši EDAK aicina Komisiju precizēt, ka EPO īstenotās datu aizsardzības pārvaldības struktūras kontekstā pārzinis (t. i., Eiropas Patentu iestāde) joprojām ir galīgā atbildīgā persona par datu aizsardzības noteikumu pārkāpumiem.

Attiecībā uz tālāku nosūtīšanu EDAK norāda, ka prasība nemazināt aizsardzības līmeni nav skaidri minēta saistībā ar tā saukto personas datu "nosūtīšanu" valsts iestādēm EPO līgumslēdzējās valstīs. EDAK lūdz Komisiju precizēt šo punktu un paskaidrot, kādi aizsardzības pasākumi ir piemērojami, ja personas dati tiek pārsūtīti patentu piešķiršanas procedūras konkrētajā kontekstā.

Ņemot vērā ciešo saikni starp datu aizsardzības speciālistu (DAS) un Datu aizsardzības kolēģiju (DAK), kā arī izmeklēšanas, revīzijas un korektīvo pilnvaru nozīmi, EDAK iesaka Komisijai sīkāk precizēt to savstarpējo mijiedarbību, jo īpaši attiecībā uz izmeklēšanas, revīzijas un korektīvo pilnvaru īstenošanu, kā arī precizēt DAS lomu datu subjektu pieprasījumu izskatīšanā un tās lomu, ja tāda ir, sūdzību procedūrā DAK. Turklāt EDAK atzīmē, ka DAK (argumentētie) atzinumi, kas sniegti saistībā ar sūdzību procedūru, joprojām nav saistoši, un aicina Komisiju pārbaudīt un nodrošināt, ka DAK pilnvaras šajā kontekstā ir saistošas, un izvērtēt, vai šajā nolūkā varētu paredzēt papildu aizsardzības pasākumus.

EDAK ir arī analizējusi EPO tiesisko regulējumu attiecībā uz publisko iestāžu piekļuvi personas datiem, kas Organizācijai nosūtīti no Savienības, un šo datu izmantošanu. Šajā sakarā EDAK uzsver, ka valdības piekļuves novērtējums šajā gadījumā atšķiras no atbilstošā trešās valsts sniegtās aizsardzības līmeņa novērtējuma. Īpašais scenārijs saistībā ar starptautiskās organizācijas lēmumu par personas datu

¹ Paziņojums presei https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_25_613.

² 29. panta darba grupa, WP 254 rev.01, pieņemts 2017. gada 28. novembrī un pēdējo reizi pārskatīts un pieņemts 2018. gada 6. februārī, apstiprināts EDAK.

pienācīgu aizsardzību prasa pārskatīt noteikumus, kas nosaka, kā šī organizācija apstrādā valdības piekļuves pieprasījumus.

Attiecībā uz līgumslēdzējām valstīm EPO imunitāti papildina pienākums sadarboties. Šim nolūkam EPO var atteikties no savas imunitātes pret jurisdikciju un izpildi, lai atbildētu uz valdības piekļuves pieprasījumiem. EDAK aicina Komisiju sīkāk precizēt, jo īpaši attiecībā uz piekļuves pieprasījumiem tiesībaizsardzības un valsts drošības nolūkos, kā pienākums sadarboties attiecas uz imunitātes jēdzienu. Šajā kontekstā EDAK aicina Komisiju arī precizēt priekšsēdētāja pilnvaras un rīcības brīvību, lemjot par sadarbības pieprasījumu.

Ja EPO izvēlas izpildīt līgumslēdzējas valsts pieprasījumu par piekļuvi, piemēro prasības attiecībā uz nosūtīšanu. Šie noteikumi ir piemērojami visām līgumslēdzējām valstīm neatkarīgi no tā, vai līgumslēdzēja valsts ir EEZ dalībvalsts vai uzskatāma par trešo valsti, skatot to no ES datu aizsardzības tiesību aktu viedokļa. EDAK uzsver, ka VDAR V nodaļas prasībām, ciktāl tas nepieciešams, lai noteiktu būtisku līdzvērtību, ir jāpievērš pietiekama uzmanība, un aicina Komisiju precizēt, kādi aizsardzības pasākumi ir piemērojami šādos gadījumos.

Satura rādītājs

1.	IEVADS.....	5
1.1	EPO struktūra un datu aizsardzības sistēma	5
1.2	Starptautisko organizāciju īpatnības	6
1.3	EPO privilēģijas un imunitāte	7
1.4	EPO datu aizsardzības pārvaldība	7
2.	VISPĀRĪGI DATU AIZSARDZĪBAS ASPEKTI	8
2.1	Satura principi	8
2.1.1	Jēdzieni	8
2.1.2	Datu aizsardzības principi	8
2.2	Individuālās tiesības	9
2.3	Tālākas nosūtīšanas ierobežojumi	10
2.3.1	Personas datu nosūtīšana	10
2.4	Procesuālie un izpildes mehānismi	11
2.4.1	Datu aizsardzības speciālists un Datu aizsardzības kolēģija.....	12
2.4.2	Izmeklēšanas un korektīvās pilnvaras	13
2.4.3	Sūdzību procedūra Datu aizsardzības kolēģijā	14
2.4.4	Tiesiskās aizsardzības mehānismi un šķīrējtiesa	15
3.	PUBLISKU IESTĀŽU PIEKĻUVE PERSONAS DATIEM, KO EIROPAS PATENTU ORGANIZĀCIJAI NOSŪTA NO SAVIENĪBAS, UN TO IZMANTOŠANA	16
3.1	Valdību pieprasījumu par piekļuvi personas datiem apstrāde, ko veic EPO	16
3.2	Datu subjektu tiesību ierobežošana.....	18
4.	LĒMUMA PROJEKTA ĪSTENOŠANA UN UZRAUDZĪBA	18

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija,

ņemot vērā 70. panta 1. punkta s) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (turpmāk – “VDAR”),

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) līgumu un jo īpaši tā XI pielikumu un 37. protokolu, kas grozīts ar EEZ apvienotās komitejas 2018. gada 6. jūlija Lēmumu Nr. 154/2018³,

ņemot vērā Reglamenta 12. un 22. pantu,

IR PIEŅĒMUSI ŠĀDU ATZINUMU.

1. IEVADS

1. VDAR V nodaļā ir izklāstīti nosacījumi par personas datu nosūtīšanu trešai valstij vai starptautiskai organizācijai. Personas datu nosūtīšana var notikt, pamatojoties uz Eiropas Komisijas lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību (VDAR 45. pants), vai, ja šāds lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību nav pieņemts, kad pārzinis vai apstrādātājs nodrošina datu subjektam atbilstošas garantijas, tostarp īstenojamas tiesības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus (VDAR 46. pants). Ja nav lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību vai atbilstošu aizsardzības pasākumu, datu nosūtīšana vai nosūtīšanas kopums uz trešo valsti vai starptautisku organizāciju notiek tikai saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem (VDAR 49. pants).
2. EDAK atgādina, ka lēmumi par aizsardzības līmeņa pietiekamību nodrošina no EEZ uz trešām valstīm nosūtīto personas datu nepārtrauktu aizsardzību un ir spēcīgs datu nosūtīšanas instruments, lai nodrošinātu datu subjekta tiesību aizsardzību, kad datus nosūta ārpus EEZ.
3. Jo īpaši EDAK atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu strādāt pie pirmā lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību starptautiskai organizācijai un uzsver šā lēmuma nozīmi, lai parādītu, ka starptautisko organizāciju tiesisko regulējumu var atzīt par tādu, kas nodrošina pietiekamu aizsardzības līmeni VDAR 45. panta nozīmē.
4. EDAK izmanto šo iespēju mudināt Komisiju turpināt dialogu ar starptautiskajām organizācijām, lai attīstītu, paplašinātu un vairotu šāda veida lēmumus par atbilstību, kā arī lēmumus, kas attiecas uz trešām valstīm.

1.1 EPO struktūra un datu aizsardzības sistēma

5. Eiropas Patentu organizācija, kuras galvenā mītne atrodas Minhenē, ir starpvaldību organizācija, kas izveidota ar Eiropas Patentu konvenciju (EPK)⁴. Tajā ir 39 līgumslēdzējas valstis, un tai ir juridiskas personas statuss. To veido divas galvenās struktūras: Eiropas Patentu birojs (birojs), kas darbojas kā tās izpildstruktūra, un Administratīvā padome, kas EPO vārdā īsteno likumdošanas pilnvaras un ir atbildīga par politikas jautājumiem (EPK 33. pants).

³ Šajā atzinumā atsaucies uz “dalībvalstīm” būtu jāsaprot kā atsaucies uz “EEZ dalībvalstīm”.

⁴ Lēmuma projekta 7. apsvērums.

6. EPO galvenā kompetence ir Eiropas patentu piešķiršana, un šo uzdevumu iestāde veic Administratīvās padomes uzraudzībā.
7. Priekšsēdētājs pārstāv EPO un ir iestādes vadītājs, kurā ir dažādas struktūrvienības. Priekšsēdētājs ir atbildīgs par iestādes darbības vadību un disciplinārajiem jautājumiem, un viņš atskaitās Administratīvajai padomei. Administratīvā padome, kurā ir pārstāvji no līgumslēdzējām valstīm, pārrauga politikas jautājumus un iestādes darbību.
8. EPO 2021. gada 30. jūnijā pieņēma Datu aizsardzības noteikumus (DAN), ar kuriem īsteno Pakalpojumu noteikumu 1.B un 32.A pantu⁵ un kuri ir piemērojami iestādes veiktajai personas datu apstrādei⁶.
9. DAN papildina priekšsēdētāja izdoti instrumenti, jo īpaši apkārttraksti, iekšējās administratīvās instrukcijas un lēmumi (piemēram, lēmums par valstīm un vienībām, kas nodrošina pienācīgu datu aizsardzību (2022. gada 17. novembris), un *“apkārttraksts Nr. 420, ar ko īsteno Datu aizsardzības noteikumu (DAN) 25. pantu par datu subjektu tiesību ierobežošanu”*). Visi šie instrumenti ir juridiski saistoši⁷.
10. DAN papildina arī datu aizsardzības speciālista izdoti operatīvie dokumenti, kuros noteiktas detalizētākas prasības un procedūras personas datu apstrādei (DAN 1. panta 2. punkta c) apakšpunkts). Šādi operatīvie dokumenti ir daļa no EPO datu aizsardzības sistēmas un kā tādi ir juridiski saistoši, un datu subjektiem tie ir pieejami EPO tīmekļa vietnē.

1.2 Starptautisko organizāciju īpatnības

11. Saskaņā ar VDAR 4. panta 26. punktu starptautiska organizācija (SO) ir *“organizācija un tai pakļautās struktūras, ko reglamentē starptautiskās publiskās tiesības, vai jebkura cita struktūra, kas izveidota ar nolīgumu starp divām vai vairākām valstīm, vai uz nolīguma pamata”*. Saskaņā ar starptautiskajām tiesībām starptautisko organizāciju statuss ir līdzīgs suverēnu valstu statusam, tomēr saskaņā ar funkcionālās imunitātes principu starptautiskajām organizācijām ir privilēģijas un imunitāte tikai tādā mērā, kas nepieciešams to funkciju veikšanai, kuru izpildei tās ir izveidotas⁸. *“Privilēģijas”* parasti ietver atbrīvojumus no valsts materiālajām tiesībām (piemēram, nodokļu un muitas atbrīvojumus), savukārt *“imunitātes”* ir atbrīvojumi no tiesvedības, izpildes un izpildes pasākumiem.
12. SO privilēģiju un imunitātes avots var būt: daudzpusēji līgumi, starptautiski nolīgumi, ar ko izveido starptautisko organizāciju, mītnes nolīgumi ar uzņēmēju valsti un valsts normatīvie akti un tiesību akti. Privilēģijas un imunitāti parasti atzīst valstis, kas ir organizāciju locekles, ja vien trešās valstis nav tieši vai netieši atzinušas starptautisko organizāciju savos tiesību aktos. Tomēr imunitāte pret valsts

⁵ Pakalpojumu noteikumi reglamentē aspektus, kas saistīti ar EPO personālu, tostarp darbinieku tiesības un pienākumus. Šajā sakarā skatīt EPK 33. pantu. EPK veidne ir pieejama šajā saitē https://link.epo.org/web/EPC_17th_edition_2020_en.pdf.

⁶ Personas datu apstrādi, ko veic EPO Administratīvā padome, reglamentē Administratīvās padomes Datu aizsardzības noteikumi (AP DAN), savukārt personas datu apstrādi, ko veic Īpašā komiteja, reglamentē izraudzītās komitejas datu aizsardzības noteikumi (IK DAN). AP DAN un IK DAN attiecīgi nosaka DAN piemērošanu personas datu apstrādei, ko veic Administratīvā padome un izraudzītā komiteja, ar nepieciešamajām izmaiņām. EPK 145. pantā ir precizēta izraudzītās komitejas loma.

⁷ EPK 10. pants, DAN 1. panta 2. punkta a) apakšpunkts un DAN 3. panta y) punkts.

⁸ Christopher Kuner: *International Organizations and the EU General Data Protection Regulation*, University of Cambridge Faculty of Law Legal Studies Research Paper Series, [Paper 20/2018](#).

jurisdikciju nav absolūta un prasa, lai indivīdiem būtu saprātīgi alternatīvi līdzekļi, lai efektīvi aizsargātu savas tiesības⁹.

1.3 EPO privilēģijas un imunitāte

13. EPO privilēģijas un imunitāti reglamentē *“Protokols par Eiropas Patentu organizācijas privilēģijām un imunitāti”* (PPI), un tas cita starpā attiecas uz EPO telpām (1. pants), arhīvu neaizskaramību (PPI 2. pants), jurisdikciju un izpildi (PPI 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts), EPO īpašumu un aktīviem, izņemot gadījumus, kad tas īslaicīgi nepieciešams saistībā ar negadījumu novēršanu un izmeklēšanu, kuros iesaistīti Organizācijai piederoši vai tās vārdā ekspluatēti transportlīdzekļi. (PPI 3. panta 3. punkts); atbrīvojums no nodokļiem (PPI 4. pants).
14. EPO imunitāti papildina pienākums sadarboties starp EPO un līgumslēdzēju valstu publiskajām iestādēm, kā noteikts PPI 20. pantā. Turklāt saskaņā ar 19. panta 2. punktu Eiropas Patentu iestādes prezidentam ir pienākums atcelt imunitāti, ja viņš uzskata, ka šāda imunitāte traucē normālai tiesvedības norisei un ka ir iespējams atteikties no šādas imunitātes, nekaitējot organizācijas interesēm.

1.4 EPO datu aizsardzības pārvaldība

15. Saskaņā ar DAN 3. panta g) punktu Eiropas Patentu birojs darbojas kā pārzinis¹⁰. EPO datu aizsardzības regulējums paredz pārzinim iespēju identificēt operatīvās vienības kā *“deleģētos pārziņus”* (DAN 28. panta 3. punkts). Saskaņā ar DAN 3. panta h) apakšpunktu *“deleģētais pārzinis ir operatīvā vienība, ko pārstāv tās vadītājs un kas nodrošina, ka visas operatīvajā vienībā veiktās personas datu apstrādes darbības atbilst šiem noteikumiem. Struktūrvienības pārstāvis ir augstākā līmeņa vadītājs, parasti vismaz galvenais direktors”*.
16. EDAK atzīmē, ka šāda iekšējās pārvaldības struktūra ir ierasta starptautisko organizāciju kontekstā¹¹, ņemot vērā SO darbības apjomu un raksturu. Tāpat uzņēmumi gūst labumu no tā, ka tiem ir iekšēja struktūra, kas atbalsta datu aizsardzības noteikumu ievērošanu¹².
17. Tomēr EDAK atzīmē, ka datu aizsardzības noteikumu pārkāpuma gadījumā galīgā atbildība būtu jāuzņemas pārzinim (t. i., Eiropas Patentu birojam)¹³. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK aicina Komisiju sīkāk precizēt šo jautājumu.

⁹ ECT spriedums lietā *Waite un Kennedy* pret Vāciju, pieteikums Nr. 26083/94, 1999. gada 18. februāra spriedums, 67. līdz 73. punkts.

¹⁰ DPR 28. pantā ir sīkāk precizētas pārziņa darbības EPO.

¹¹ Piemēram, *Eurocontrol* DA regulā ir atsauce uz *“iekšējiem pārziņiem”* <https://www.eurocontrol.int/sites/default/files/2024-05/eurocontrol-regulation-personal-data-protection-2024.pdf>; EIB izmanto terminu *“pārzinis”* gan attiecībā uz deleģētajiem pārziņiem, gan EIB, bet tekstā bieži vien ir atsauce uz *“attiecīgajiem pārziņiem”*, skaidri norādot, ka tie attiecas uz konkrētu iestādi EIB, kas pieejama tīmekļa vietnē https://www.eib.org/attachments/lucalli/20220237_data_protection_rules_implementing_eu_regulation_en.pdf

¹² EDAK pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VДАР, 2.1. redakcija, pieņemtas 2021. gada 7. jūlijā.

¹³ Turpat, 17. un 18. punkts.

2. VISPĀRĪGI DATU AIZSARDZĪBAS ASPEKTI

2.1 Satura principi

18. Atbilstības atsaucies 3. nodaļa ir veltīta “Satura principiem” un attiecas uz datu aizsardzības pamatjēdzieniem un principiem. Trešās valsts vai starptautiskās organizācijas sistēmai ir jāietver šādi pamatjēdzieni un principi, lai nodrošinātu pēc būtības līdzvērtīgu personas datu aizsardzības līmeni tam, ko garantē ES tiesību akti. Tiem nav pilnībā jāatspoguļo VDAR terminoloģija, bet būtu jāatspoguļo un jāaskan ar ES datu aizsardzības tiesību aktos ietvertajiem jēdzieniem. Atbilstības atsauču dokumentā ir minēti šādi svarīgi jēdzieni: “personas dati”, “apstrāde”, “datu pārziņi”, “datu apstrādātājs”, “saņēmējs” un “sensitīvi dati”.
19. EDAK atzinīgi vērtē to, ka tiesības uz privātumu un datu aizsardzību saskaņā ar DAN ir atzītas par pamattiesībām.

2.1.1 Jēdzieni

20. EDAK atzīst, ka EPO datu aizsardzības regulējumā izmantotā terminoloģija atbilst ES datu aizsardzības regulējumā izmantotajai terminoloģijai. Šī saskaņošana ir pozitīvs faktors, kas, lai gan nav līdzvērtības priekšnoteikums, ir pelnījis atzinību.
21. Attiecībā uz jēdzieniem “deleģētais kontrolieris” un “operatīvā vienība” un to praktiskajām sekām EDAK atsaucas uz 1.4. sadaļu.

2.1.2 Datu aizsardzības principi

22. DAN 4. panta 2. punktā un 6. pantā noteiktie datu aizsardzības principi ir ļoti līdzīgi tiem, kas izklāstīti attiecīgi VDAR 5. pantā un 6. panta 4. punktā. Līdzīgi apstrādes juridiskie pamati, kas izklāstīti DAN 5., 7., 11. un 12. pantā, atspoguļo VDAR 6. pantā izklāstītos juridiskos pamatus un VDAR 9. un 10. panta nosacījumus¹⁴.
23. Saskaņā ar DAN 11. panta 2. punktu īpašu kategoriju personas datus var apstrādāt ļoti līdzīgos apstākļos, kā noteikts VDAR 9. pantā, izņemot dažus gadījumus, kas izriet no EPO būtības. Piemēram, saskaņā ar DAN 11. panta 2. punkta f) apakšpunktu šādus datus var apstrādāt, ja tie ir nepieciešami konkrētam mērķim, kas saistīts ar uzdevuma izpildi, ko veic, īstenojot organizācijas oficiālās darbības vai likumīgi īstenojot pārzinim piešķirtās oficiālās pilnvaras.
24. Tomēr šādos gadījumos DAN 11. panta 2. punkta f) apakšpunktā ir paredzēti īpaši pasākumi, lai nodrošinātu, ka netiek pazemināts īpašo kategoriju personas datu aizsardzības līmenis.
25. EDAK atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz mērķa ierobežojuma principu citu nolūku saderība tiek saprasta līdzīgi gan DAN 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā, gan 6. panta 2. punktā, kā arī VDAR 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 6. panta 4. punktā.
26. Turklāt EDAK atzinīgi vērtē pārskatatbildības principa iekļaušanu DAN 4. panta 1. punktā un pasākumus, kas vajadzīgi, lai pierādītu atbilstību, piemēram, uzskaites veikšanu (32. pants), pienākumu paziņot par datu aizsardzības pārkāpumiem (34. pants), ietekmes uz datu aizsardzību novērtējumu (DAN 38. pants), kā arī integrētas privātās dzīves aizsardzības un privātās dzīves aizsardzības pēc noklusējuma principu iekļaušanu (DAN 27. panta 1. un 2. punkts), kas arī nodrošina atbilstību datu

¹⁴ Sk. lēmuma projekta 28.–29. apsvērumu.

minimizēšanas un nepieciešamības principiem. EDAK pozitīvi atzīmē, ka šādi principi un pienākumi ir ļoti līdzīgi VDAR noteiktajiem principiem un pienākumiem.

27. Turklāt EDAK atzinīgi vērtē to, ka DPR 4. panta 1. punktā ir noteikts, ka pārzinim ir aktīvi un nepārtraukti jāīsteno pasākumi, lai nodrošinātu personas datu aizsardzību savās apstrādes darbībās, tādējādi padarot pārzini atbildīgu par datu aizsardzības tiesību aktu ievērošanu un pieprasot, lai datu subjektiem vienmēr tiktu apliecināta šīs prasības ievērošana.

2.2 Individuālās tiesības

28. EDAK atzinīgi vērtē to, ka DAN fiziskām personām ir paredzētas tādas pašas tiesības kā VDAR (12.–22. pants), proti, piekļuves tiesības (DAN 18. pants), labošanas tiesības (DAN 19. pants), dzēšanas tiesības (DAN 20. pants), apstrādes ierobežošanas tiesības (DAN 21. pants), datu pārnesamības tiesības (DAN 22. pants), tiesības iebilst (DAN 23. pants) un tiesības nebūt pakļautam automatizētai lēmumu pieņemšanai (DAN 24. pants). Tādā pašā veidā tiesības tikt informētam par datu subjektu tiesību ierobežošanu (VDAR 23. panta 2. punkta h) apakšpunkts) ir atzītas EPI priekšsēdētāja izdotā Apkārtraksta Nr. 420 7. pantā.
29. Līdzīgi kā VDAR 23. pantā, arī VDAR 25. pantā ir noteikts, ka konkrētas EPO tiesiskā regulējuma tiesību normas var ierobežot VDAR 18.–25. pantā izklāstīto tiesību piemērošanu, un ir noteikts minimālais saturs, kas jāiekļauj pasākumos, kuri paredz ierobežojumus. Šāds minimālais saturs atbilst VDAR prasītajam saturam. Turklāt jebkurš novērtējums par ierobežojuma nepieciešamību ir pienācīgi jādokumentē.
30. Līdz šim EPO ir īstenojis šo noteikumu ar Apkārtrakstu Nr. 420, kurā precizēts, kādas tiesības un kādiem mērķiem var tikt ierobežotas. Tajā arī precizēts, ka ierobežojumam ir jābūt pagaidu ierobežojumam un ka pārzinim ir jānosaka, vai atkarībā no attiecīgajiem apstākļiem ierobežojums ir piemērojams. To darot, pārzinis katrā atsevišķā gadījumā veic nepieciešamības un samērīguma pārbaudi, kas jādokumentē un jāpaziņo EPO DAS. DAS ir tiesības pieprasīt ierobežojuma pārskatīšanu, un datu pārzinim ir rakstiski jāinformē par pārskatīšanas rezultātiem.
31. EDAK pozitīvi atzīmē, ka saskaņā ar DAN 25. panta 2. un 4. punktu un Apkārtraksta Nr. 420 7. pantu datu subjekti ir jāinformē par ierobežojumiem, ja vien tas neatceltu ierobežojuma ietekmi (saskaņā ar VDAR 23. pantu un ESDAN 25. pantu), un par viņu tiesībām apspriesties ar DAS, lai apstrīdētu ierobežojumus un viņu tiesības saskaņā ar DAN 49. un 50. pantu (DAN 25. panta 3. punkta b) apakšpunkts). Šajā kontekstā EDAK atzinīgi vērtē to, ka informācija par datu subjektu tiesību ierobežojumiem ir pieejama EPO tīmekļa vietnē saskaņā ar Apkārtraksta Nr. 420 7. pantu.
32. Turklāt EDAK norāda, ka EPO uzdevumu dēļ pastāv vairāki datu subjektu tiesību ierobežojumi. Piemēram, EPO ir pienākums uzturēt Eiropas Patentu reģistru, kurā tiek publicēti konkrēti juridiski noteikti personas dati. Tāpat tiesības uz labošanu un dzēšanu ir ierobežotas: EPO nevar paredzēt tādas informācijas, tostarp personas datu, labošanu, kas ietverta dokumentos, kurus izmanto patentu piešķiršanas procedūrā (kā tas ir oficiālo un tiesas procesu dokumentu gadījumā, piemēram, prasības pieteikuma vai atbildes paziņojuma gadījumā), un EPO ir jāievēro konkrēti glabāšanas termiņi un publicēšanas prasības attiecībā uz dažiem dokumentiem, ko izmanto patentu piešķiršanas procedūrā (EPK 129. panta a) punkts).
33. EDAK norāda, ka EPO noteiktie datu subjektu tiesību ierobežojumi aprobežojas ar to, kas ir absolūti nepieciešams un samērīgs, lai nodrošinātu patentu piešķiršanas procedūras pareizu darbību, tādējādi ievērojot datu subjektu pamattiesību un brīvības būtību, kā arī nepieciešamības un proporcionālitates

prasības, kas noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (Harta) un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā.

2.3 Tālākas nosūtīšanas ierobežojumi

34. VDAR pietiekamības atsaucēs tiek paskaidrots, ka to fizisko personu aizsardzības līmeni, kuru personas dati tiek nosūtīti saskaņā ar lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību, nedrīkst apdraudēt tālāka nosūtīšana, un tāpēc jebkura tālāka nosūtīšana “būtu jāatļauj tikai tad, ja turpmākajam saņēmējam (t. i., pārsūtīto datu saņēmējam) arī piemēro noteikumus (tostarp līguma noteikumus), kas nodrošina pietiekamu aizsardzības līmeni, un tas ievēro attiecīgus norādījumus, veicot datu apstrādi datu pārziņa uzdevumā”¹⁵. Lai gan DAN nošķir tā sauktās “personas datu nosūtīšanas” un “personas datu pārsūtīšanas” un šīm divām pārsūtīšanas kategorijām paredz atšķirīgus noteikumus¹⁶, EDAK uzsver, ka prasība nesamazināt aizsardzības līmeni attiecas uz visām no ES pārsūtīto personas datu tālākajām pārsūtīšanām neatkarīgi no izmantotās terminoloģijas.
35. EDAK norāda, ka “personas datu nosūtīšanai” (kā noteikts VDAR 3. panta t) punktā) piemēro noteikumus, kas ir ļoti līdzīgi V nodaļas VDAR noteikumiem, lai nodrošinātu, ka netiek apdraudēts VDAR garantētais aizsardzības līmenis (VDAR 9. un 10. pants).
36. EDAK atzinīgi vērtē šo ciešo saskaņošanu ar VDAR V nodaļu un pozitīvi atzīmē atsauci DAS nodošanas vadlīnijās par EDAK pamatnostādnēm un Savienības ietvara attīstību¹⁷.
37. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK koncentrēja savu novērtējumu uz noteikumiem, kas piemērojami otrai datu nosūtīšanas kategorijai saskaņā ar DAN – “personas datu nosūtīšana”.

2.3.1 Personas datu nosūtīšana

38. Saskaņā ar DAN 3. panta s) apakšpunktu “personas datu nosūtīšana” attiecas uz “personas datu izpaušanu, izplatīšanu vai citādu iespēju piekļūt tiem, tostarp piešķirot piekļuvi, Eiropas Patentu organizācijas dalībnieci vai valsts rūpnieciskā īpašuma birojam vai citai Eiropas Patentu konvencijas līgumslēdzējas valsts iestādei saskaņā ar 8. pantā paredzētajiem nosacījumiem”.
39. DAN 8. panta 1. punktā noteikts, ka personas datus var nosūtīt EPO līgumslēdzējas valsts iestādei, ja dati ir nepieciešami šīs valsts iestādes uzdevumu veikšanai un ja nosūtīšana ir saderīga ar EPO uzdevumiem un darbību¹⁸. DAN 8. panta 2. punkts ļauj nosūtīt personas datus EPO līgumslēdzējas valsts rūpnieciskā īpašuma birojam, ja dati ir nepieciešami saņēmēja kompetencē esošo uzdevumu izpildei un ja tā oficiālo pilnvaru īstenošana un apstrāde ir nepieciešama, lai veiktu uzdevumus, īstenojot EPO oficiālās darbības vai likumīgi īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras,

¹⁵ 29. panta darba grupa, WP 254 rev.01, pieņemts 2017. gada 28. novembrī un pēdējo reizi pārskatīts un pieņemts 2018. gada 6. februārī, apstiprināts EDAK, 3. nodaļas A.9. punkts.

¹⁶ Skatīt lēmuma projekta 62.–72. apsvērumu.

¹⁷ [EPO personas datu nosūtīšana un pārsūtīšana, Paskaidrojums, 2024. gada janvāra versija](#), 3.2. daļa (9. lpp.).

¹⁸ Sk. lēmuma projekta 63. apsvērumu; tas varētu attiekties uz sadarbību, izmantojot konsultāciju procesus; ekspertu norīkošanu un izvietojumu; informācijas sniegšanu par EPO personālu, lai noteiktu sociālos pabalstus, nodokļu prasības utt.

kas ietver EPO pārvaldībai un darbībai nepieciešamo apstrādi. Šāda veida nosūtīšana notiek EPK un PCT paredzētās patentu piešķiršanas procedūras ietvaros¹⁹.

40. Saņēmējiem ir jāsniedz pierādījumi, ka datu nosūtīšana ir nepieciešama konkrētam mērķim, kas izriet no EPO pienākumiem sadarboties ar līgumslēdzēju valsti, un pārzinim – ja datu subjekta likumīgās intereses varētu tikt aizskartas – ir jāpierāda, ka datu nosūtīšana minētajam konkrētajam mērķim ir samērīga pēc tam, kad ir uzskatāmi izsvērtas konkurējošās intereses (DAN 8. panta 3. un 4. punkts).
41. Lai nodrošinātu atbilstošas garantijas kā rīkus datu nosūtīšanai, konkrēti datu aizsardzības noteikumi būtu jāiekļauj izpildāmos instrumentos, piemēram, saprašanās memorandos vai administratīvos pasākumos²⁰. EPO DAS ir sagatavojis datu aizsardzības paraugklauzulas saprašanās memorandiem, kas cita starpā paredz datu aizsardzības principus, tostarp, piemēram, mērķa ierobežojumu, datu subjektu tiesības, kā arī neatkarīgu uzraudzību un atbilstīgus izpildes mehānismus.²¹ EDAK atzīst, ka šādi aizsardzības pasākumi ir paredzēti, tomēr norāda, ka prasība nesamazināt aizsardzības līmeni nav īpaši minēta saistībā ar nosūtīšanu ne DAN 8. pantā, ne Eiropas datu aizsardzības biroja paskaidrojumā par personas datu nosūtīšanu un pārsūtīšanu, ne lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību projektā. EDAK atzīmē, ka, gluži pretēji, šī prasība ir skaidri minēta saistībā ar pārskaitījumiem²², un lūdz Komisiju precizēt šo punktu.
42. Turklāt no Komisijas sniegtajiem papildu paskaidrojumiem EDAK saprata, ka prasība par atbilstošām garantijām kā nosūtīšanas rīkiem nav piemērojama, ja saņēmējs ir valsts rūpnieciskā īpašuma birojs. Līdz ar to EDAK nav pilnībā skaidrs, kādi datu aizsardzības pasākumi ir piemērojami, kad personas dati tiek nosūtīti patenta piešķiršanas procedūras kontekstā. Tādēļ EDAK aicina Komisiju precizēt arī šo punktu.

2.4 Procesuālie un izpildes mehānismi

43. Saskaņā ar Pietiekamības atsaucēm²³ un attiecīgo EST judikatūru²⁴ datu aizsardzības sistēmai, kas pēc būtības ir līdzvērtīga Eiropas Savienības modelim, ir jānodrošina: i) neatkarīga iestāde, kurai būtu jāpārtrauga un jāizpilda datu aizsardzības tiesību akti un kurai ir pilnvaras veikt izmeklēšanu un rīkoties bez ārējas ietekmes. Datu aizsardzības sistēmām ir jānodrošina, ka ii) datu pārzīni un apstrādātāji ir atbildīgi un informēti par saviem pienākumiem, savukārt datu subjekti ir informēti par savām tiesībām. Lai nodrošinātu noteikumu ievērošanu, būtu jāievieš efektīvas sankcijas un pārbaudes procesi; iii) datu pārzīni un apstrādātāji apliecina atbilstību, izmantojot tādus pasākumus kā ietekmes uz datu aizsardzību novērtējumi, apstrādes darbību uzskaitē un datu aizsardzības speciālistu iecelšana. Turklāt, iv) datu aizsardzības sistēmai ir jānodrošina atbalsts un palīdzība individuāliem datu subjektiem, tiem izmantojot savas tiesības un atbilstošus tiesiskās aizsardzības mehānismus.

¹⁹ Sk. lēmuma projekta 62. apsvērumu, 165. zemsvītras piezīmi, un [OV EPO 2021, A98 – Eiropas Patentu iestādes priekšsēdētāja 2021. gada 13. decembra lēmumu par personas datu apstrādi patentu piešķiršanas un saistītās procedūrās](#).

²⁰ [EPO personas datu nosūtīšana un pārsūtīšana, paskaidrojuma raksts, 2024. gada janvāra versija](#), 6. lpp.

²¹ [Pārskats par EPO datu aizsardzības paraugklauzulas prasībām attiecībā uz saprašanās memorandiem, 2024. gada jūnija versija](#).

²² Skatīt lēmuma projekta 67. apsvērumu.

²³ 29. panta darba grupa, WP 254 rev.01, pieņemts 2017. gada 28. novembrī un pēdējo reizi pārskatīts un pieņemts 2018. gada 6. februārī, apstiprināts EDAK, 3. nodaļa, C punkts.

²⁴ EST, 2015. gada 6. oktobris, spriedums lietā C-362/14, *Maximillian Schrems* pret Datu aizsardzības komisāru ("Schrems").

44. Attiecībā uz pārskatatbildības principu, kas aptver iepriekšējā punkta ii) un iii) apakšpunktu, EDAK atsaucas uz 2.1.2. sadaļu iepriekš.
45. Nākamajās sadaļās EDAK savā novērtējumā galvenokārt pievērta uzmanību neatkarīgas iestādes esamībai un piemērotiem tiesiskās aizsardzības mehānismiem.

1.

2.

2.1

2.2

2.3

2.4

2.4.1 Datu aizsardzības speciālists un Datu aizsardzības kolēģija

46. EPO iesniegtajā sistēmā ir izveidotas divas atsevišķas struktūras, kas atbild par datu aizsardzības noteikumu ievērošanas uzraudzību: datu aizsardzības speciālists un Datu aizsardzības kolēģija (Dienesta noteikumu 32.A pants).
47. EPO Datu aizsardzības speciālistam papildus tam, ka tas pilda tradicionālo DAS lomu saskaņā ar VDAR, ir arī izmeklēšanas pilnvaras saskaņā ar DAN 43. pantu.
48. DAK uzdevums ir nodrošināt neatkarīgu, efektīvu un objektīvu datu aizsardzības noteikumu pārraudzību. Datu subjektiem ir tiesības iesniegt sūdzību DAK, ja tie nepiekrīt deleģētā pārziņa lēmumam vai netiešam pārskatīšanas pieprasījuma noraidījumam (DAN 50. pants).
49. Lai gan šī divējādā struktūra, kuru pamato EPO būtība, pamatā nerada bažas vai problēmas, ir būtiski, lai abas struktūras darbotos pilnīgi neatkarīgi, lai nodrošinātu efektīvu uzraudzību un izpildi, un lai tām būtu visas nepieciešamās pilnvaras savu uzdevumu veikšanai.
50. Šajā sakarā EDAK savā novērtējumā galveno uzmanību pievērta šo pārraudzības iestāžu faktiskajai neatkarībai un to pilnvarām. Attiecībā uz neatkarību EDAK atzinīgi vērtē ne tikai formulējumu, kas atbalsta šo principu attiecīgajos pantos, bet arī papildu aizsardzības pasākumus.
51. Šajā sakarā EDAK ir pārbaudījusi noteikumus, kas reglamentē DAS un DAK iecelšanu, atcelšanu un atbrīvošanu no amata, jo īpaši prasību priekšsēdētājam apspriesties ar DAK pirms ierosinātās DAS atcelšanas vai tā atbrīvošanas no amata.
52. EDAK uzskata, ka šāda iepriekšēja apspriešanās ir potenciālā aizsardzība DAS neatkarībai, tomēr šādas apspriešanās būtība un sekas joprojām nav skaidras. Tāpēc EDAK aicina Komisiju sīkāk precizēt šo punktu un turpmākajos pārskatos apsvērt uzraudzības iespēju, lai praksē pārzinis neatlaistu DAS un nesodītu viņu par pārziņa pienākumu pildīšanu.
53. EDAK norāda, ka saskaņā ar DAN 47. pantu DAK ir pārraudzības un padomdevēja funkcija, jo DAK konsultē pārzini un deleģētos pārzīņus saistībā ar DAN 38. un 39. panta piemērošanu, sniedz padomus par Datu aizsardzības speciālista atļaušanu saskaņā ar DAN 48. panta 2. punktu un sniedz atzinumu par tiesiskās aizsardzības mehānisma izmantošanu saskaņā ar 50. pantu.

54. Attiecībā uz DAK locekļu iecelšanu EDAK norāda, ka saskaņā ar DAN 48. panta 1. punktu Datu aizsardzības kolēģijas sastāvā ir jābūt trīs ārējiem ekspertiem datu aizsardzības jomā, kurus ieceļ Biroja priekšsēdētājs, proti, priekšsēdētājs un divi citi locekļi, no kuriem viens pilda priekšsēdētāja vietnieka pienākumus. Saskaņā ar DAN 48. panta 2. punktu DAK priekšsēdētājam, diviem pārējiem locekļiem un locekļu aizstājējiem ir kvalifikācija, kas nepieciešama iecelšanai tiesneša amatā, vai arī tie ir datu aizsardzības speciālisti ar pierādītām zināšanām un pieredzi šajā jomā.
55. EDAK atzinīgi vērtē to, ka pārraudzības iestādes locekļu atlases noteikumos ir prasīta datu aizsardzības kompetence, un mudina Komisiju uzraudzīt, lai pārraudzības iestādes locekļiem, kas izraudzīti, ņemot vērā viņu kvalifikāciju, būtu nepieciešamā līmeņa datu aizsardzības kompetence, ņemot vērā tās nozīmi pārraudzības funkciju veikšanā.

2.4.2 Izmeklēšanas un korektīvās pilnvaras

56. Šajā kontekstā EST precizēja, ka uzraudzības iestāžu pilnvaras ir nepieciešamais līdzeklis, lai tās varētu veikt savus pienākumus, un tām jo īpaši vajadzētu būt izmeklēšanas pilnvarām, piemēram, pilnvarām vākt visu informāciju, kas nepieciešama to uzraudzības pienākumu izpildei, efektīvām iejaukšanās pilnvarām, piemēram, pilnvarām noteikt pagaidu vai galīgu aizliegumu datu apstrādei, un pilnvarām iesaistīties tiesvedībā²⁵.
57. Saskaņā ar 43. panta 1. punkta d) apakšpunktu DAS var veikt datu aizsardzības revīzijas (DA revīzijas) un izmeklēšanas (ko veic DA inspekciju vai *ad hoc* vaicājumu veidā)²⁶. Saskaņā ar paziņojumu “Datu aizsardzības pārraudzība²⁷”, kurā sīkāk izklāstīts DAN 43. pants, DAS, apspriežoties ar DAK, sagatavo ikgadēju datu aizsardzības revīzijas plānu (plānu) un iesniedz to EPO priekšsēdētājam apstiprināšanai. Apstiprinātais plāns tiek iesniegts DAK informācijai. DAK jebkurā laikā var izteikt priekšlikumus par jomām, kurās Birojam būtu jāveic DA revīzija.
58. Saskaņā ar DAN 43. panta 1. punkta i) apakšpunktu DAS ir jāatbild uz Datu aizsardzības kolēģijas pieprasījumu un jāsadarbojas un jāapspriežas ar DAK pēc tās pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas. Saskaņā ar DAN 43. panta 1. punkta j) apakšpunktu DAS ir jāveicina sadarbība starp Datu aizsardzības kolēģiju un Biroju, cita starpā attiecībā uz datu aizsardzības izmeklēšanām, sūdzību izskatīšanu, datu aizsardzības ietekmes novērtējumiem un iepriekšējām konsultācijām. DAS ir arī jānosūta DAK informācija par jauniem administratīviem pasākumiem un iekšējiem noteikumiem, kas attiecas uz personas datu apstrādi.
59. DAS aizpilda ziņojumu par veiktajām izmeklēšanām un revīzijām, un, ja tas konstatē neatbilstību datu aizsardzības noteikumiem, ziņojumā iekļauj savus konstatējumus, secinājumus un ieteikumus (tostarp korektīvus pasākumus).
60. Jo īpaši saskaņā ar piezīmi “Datu aizsardzības pārraudzība” ieteikumi var ietvert “preventīvus, riska mazināšanas vai korektīvus pasākumus” attiecībā uz pārzini pārkāpuma vai neatbilstības gadījumā. DAS var ieteikt panākt apstrādes darbību atbilstību DAN, izpildīt datu subjektu pieprasījumus īstenojot savas

²⁵ EST, 2015. gada 6. oktobris, spriedums lietā C-362/14, *Maximillian Schrems* pret Datu aizsardzības komisāru (“Shrems”), 43. punkts.

²⁶ DAS izmeklēšanas pilnvaras ir sīkāk aprakstītas “Datu aizsardzības pārraudzība – kā Datu aizsardzības birojs veic DA revīzijas un DA pārbaudes”, kas pieejams EPO tīmekļa vietnē šādā saitē: <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

²⁷ “Datu aizsardzības pārraudzība – kā Datu aizsardzības birojs veic DA revīzijas un DA pārbaudes”, pieejams EPO tīmekļa vietnē šādā saitē: <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

tiesības saskaņā ar DAN, paziņot datu subjektam(-iem) par personas datu aizsardzības pārkāpumu, apturēt konkrētu datu apstrādes darbību vai apturēt datu plūsmu konkrētiem saņēmējiem²⁸.

61. Saskaņā ar piezīmi par datu aizsardzības pārraudzību un Biroja priekšsēdētāja 2024. gada 12. jūlija lēmumu²⁹ secinājumi un ieteikumi var kļūt saistoši (ar kolēģijas apstiprinājumu), un tie ir jāīsteno pārzinim. Saskaņā ar Datu aizsardzības pārraudzības piezīmi, kurā sīkāk izklāstīti DAN 43. panta 1. punkta i) un j) apakšpunktā ietvertie noteikumi, DAK ir tiesības izteikt piezīmes par secinājumiem un ieteikumiem, kā arī pieprasīt izmaiņas, kuras īsteno DAS. Turklāt DAS ir tiesības uzsākt turpmākas pārbaudes vai paplašināt datu aizsardzības inspekciju darbības jomu un ieteikt sākt administratīvu izmeklēšanu, lai noteiktu, vai ir nepieciešama disciplināra vai cita veida rīcība.
62. Ņemot vērā ciešo saikni starp DAS un DAK, kā arī izmeklēšanas, revīzijas un korektīvo pilnvaru nozīmi, EDAK iesaka Komisijai sīkāk precizēt to mijiedarbību, jo īpaši attiecībā uz izmeklēšanas, revīzijas un korektīvo pilnvaru īstenošanu, kā arī precizēt DAS funkciju datu subjektu pieprasījumu apstrādē (DAN 43. panta 1. punkta k) apakšpunkts) un tā funkciju, ja tāda ir, sūdzību procedūrā, ko veic datu aizsardzības iestāde saskaņā ar DAN 50. pantu. Jo īpaši EDAK aicina Komisiju uzraudzīt, vai praksē tas tiek skaidri nošķirts, kad DAS darbojas savā vārdā (pildot savu DAS lomu un funkciju) un kad tas rīkojas DAK vārdā, lai atbalstītu DAK tās uzraudzības funkciju izpildē. Tas nodrošinātu papildu skaidrību par pārraudzības struktūru un DAS un DAK funkcijām.

2.4.3 Sūdzību procedūra Datu aizsardzības kolēģijā

63. EDAK norāda, ka datu subjektiem ir tiesības iesniegt sūdzību Datu aizsardzības kolēģijai, kas to izskata saskaņā ar DAN 50. pantā noteikto procedūru un DAN 1. pielikumā izklāstīto reglamentu.
64. Jo īpaši pēc sūdzības izskatīšanas DAK sniedz pamatotu atzinumu pārzinim, kurā tā var ieteikt piešķirt kompensāciju par materiālo vai nemateriālo kaitējumu.
65. Saskaņā ar DAN 50. panta 4. punktu DAK pamatotie atzinumi (turpmāk arī atzinums) nav saistoši pārzinim, kurš var izvēlēties tos neievērot. Šādā gadījumā pārzinim ir jāsniedz rakstisks paskaidrojums, un tam tiek lūgts arī informēt datu subjektu, deleģēto pārzini un attiecīgā gadījumā apstrādātāju, DAS un DAK par savu galīgo lēmumu un DAK secinājumiem. Lēmumu (kas izriet no DAK argumentētā atzinuma un pārziņa galīgā lēmuma) datu subjekts var apstrīdēt, lūdzot Biroja priekšsēdētāju uzsākt DAN 52. pantā paredzēto šķīrējtiesas procedūru vai izmantojot Starptautiskās Darba organizācijas Administratīvo tiesu.
66. Saskaņā ar EDAK pamatnostādnēm, Pietiekamības atsauci un EST judikatūru uzraudzības iestādei ir saistošas pilnvaras, jo tas ir būtisks faktors uzraudzības mehānisma efektivitātes nodrošināšanā.
67. EDAK norāda, ka sūdzību izskatīšanas kontekstā sniegtie DAK atzinumi nav saistoši. Lai gan DAS secinājumi un ieteikumi – pēc izmeklēšanām un revīzijām, kas var būt sāktas pēc DAK pieprasījuma – var kļūt saistoši pēc DAK apstiprinājuma, tie, šķiet, neattiecas uz lietām, kas ierosinātas saskaņā ar VDAR 50. pantu, t. i., uz datu subjektu sūdzībām.

²⁸ Turpat.

²⁹ Biroja priekšsēdētāja lēmums par Datu aizsardzības kolēģijas apstiprināto DAS ieteikumu izpildāmību datu aizsardzības revīziju un pārbaūžu secinājumu ietvaros ir pieejams šajā saitē: <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-decision-of-the-president-on-enforceability-of-dpo-conclusions-and-recommendations.pdf>.

68. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK aicina Komisiju pārbaudīt un nodrošināt, ka DAK pilnvaras ir saistošas saistībā ar sūdzību izskatīšanu saskaņā ar DAN 50. pantu, un izvērtēt, vai šim nolūkam varētu paredzēt papildu aizsardzības pasākumus.
69. Tomēr EDAK atzinīgi vērtē to, ka pārziņa lēmumus saskaņā ar DPR 50. panta 6. punktu var pārsūdzēt, jo tas datu subjektiem nodrošina nepieciešamos tiesiskās aizsardzības mehānismus un ļauj īstenot pārraudzības iestādes lēmumu.
70. Turklāt EDAK atzinīgi vērtē to, ka arī DAK var ieteikt piešķirt kompensāciju par materiālo vai nemateriālo kaitējumu (DAN 50. panta 3. punkts).

2.4.4 Tiesiskās aizsardzības mehānismi un šķīrējtiesa

71. Saskaņā ar Pietiekamības atsauci datu subjektiem būtu jānodrošina efektīva tiesiskā aizsardzība, tostarp kompensācija par zaudējumiem, kas radušies viņu personas datu nelikumīgas apstrādes rezultātā. Tas ir būtisks elements, kam jāietver neatkarīgas iztiesāšanas vai šķīrējtiesas sistēma, kas ļauj izmaksāt kompensāciju un vajadzības gadījumā piemērot sankcijas.
72. EDAK norāda, ka saskaņā ar EPO datu aizsardzības regulējumu datu subjektiem ir tiesības pieprasīt, lai deleģētie pārziņi pārskata personas datu apstrādi, ja tie uzskata, ka ir noticis datu aizsardzības noteikumu pārkāpums. Tas ir priekšnoteikums sūdzības iesniegšanai DAK kā neatkarīgai uzraudzības iestādei saskaņā ar DAN 50. pantu. Šī prasība ir jauna iezīme salīdzinājumā ar ES datu aizsardzības sistēmu, kas tomēr nemazina EPO sistēmas nodrošināto aizsardzības līmeni, jo tā neietekmē ne datu subjektu tiesību īstenojamību, ne viņu tiesības uz kompensāciju.
73. Saskaņā ar DAN 50. pantu un 52. panta 1. punktu, ja datu subjekti nav apmierināti ar galīgo lēmumu, kas pieņemts pēc DAN 50. pantā paredzētās procedūras, viņi var to pārsūdzēt. EPO darbinieki var apstrīdēt lēmumu Starptautiskās Darba organizācijas Administratīvajā tiesā. Jebkuram citam datu subjektam ir trīs mēneši laika, lai iesniegtu priekšsēdētājam pieprasījumu par šķīrējtiesu.
74. EDAK atzinīgi vērtē noteikumus par tiesiskās aizsardzības mehānismu. Attiecībā uz šķīrējtiesas mehānismu EDAK atzīmē, ka ir iespējams paredzēt alternatīvus strīdu izšķiršanas mehānismus, ja tiesu mehānismi nav pieejami, piemēram, pārziņa kā starptautiskas organizācijas statusa dēļ. Šiem alternatīvajiem strīdu izšķiršanas mehānismiem jānodrošina datu subjektam garantijas, kas būtībā ir līdzvērtīgas tām, kuras noteiktas Hartas 47. pantā³⁰. Tāpēc alternatīva mehānisma nodrošināšana pati par sevi nerada nekādas objektīvas bažas vai jautājumus ar³¹ nosacījumu, ka šķīrējtiesa i) garantē neatkarīgu un objektīvu iztiesāšanu saskaņā ar taisnīga procesa principiem, ii) pārzinim (EPO) ir saistoša,³² tā ļauj iii) saņemt kompensāciju un iv) attiecīgā gadījumā piemēro sankcijas.

³⁰ EST 2020. gada 16. jūlija spriedums lietā C-311/18, Datu aizsardzības komisārs pret *Facebook Ireland Ltd* un *Maximillian Schrems* ("Schrems II"), 96. un 186. punkts un turpmākie punkti.

³¹ 29. panta darba grupas Pietiekamības atsaucē dokumenta, kas pieņemts 2017. gada 28. novembrī un pēdējo reizi pārskatīts un pieņemts 2018. gada 6. februārī; Pamatnostādnes 2/2020 par Regulas 2016/679 46. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 46. panta 3. punkta b) apakšpunktu personas datu nosūtīšanai starp EEZ un ārpus EEZ esošām publiskām institūcijām un iestādēm, 2.0 versija, pieņemta 2020. gada 15. decembrī, 53. punkts un 75. punkts.

³² EST, 2015. gada 6. oktobris, spriedums lietā C-362/14, *Maximillian Schrems* pret Datu aizsardzības komisāru ("Schrems"), 41. un 95. punkts; EST 2020. gada 16. jūlija spriedums lietā C-311/18 Datu aizsardzības komisārs pret *Facebook Ireland Ltd* un *Maximillian Schrems* ("Schrems II"), 186, 187, 189., 195. un turpmākie punkti.

75. Tāpat Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir nospriedusi, ka efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus var nodrošināt, izmantojot “saprātīgus alternatīvus līdzekļus”, piemēram, šķīrējtiesu³³.
76. EDAK pozitīvi atzīmē, ka EPO tiesiskais regulējums paredz i) noteikumus, kas nodrošina šķīrējtiesneša neatkarību (DAN 52. panta 3. punkts), ii) šķīrējtiesas mehānisma saistošo raksturu (DAN 52. panta 1. punkts), kā arī iii) tiesības uz kompensāciju par datu aizsardzības noteikumu pārkāpuma rezultātā nodarītajiem zaudējumiem (DAN 53. pants) un iv) sankciju piemērošanu, ja nepieciešams (Eiropas Šķīrējtiesas šķīrējtiesas noteikumu 11. pants³⁴).
77. Turklāt EDAK atzinīgi vērtē to, ka arbitrāžas izmaksas sedz EPO, tādējādi izpildot prasību par to, ka tiesiskās aizsardzības līdzekļi datu subjektu tiesību īstenošanai nedrīkst būt saistīti ar pārmērīgām izmaksām³⁵.

3. PUBLISKU IESTĀŽU PIEKĻUVE PERSONAS DATIEM, KO EIROPAS PATENTU ORGANIZĀCIJAI NOSŪTA NO SAVIENĪBAS, UN TO IZMANTOŠANA

78. EDAK vispirms uzsver, ka novērtējums par publisko iestāžu piekļuvi no Savienības nosūtītajiem personas datiem un to izmantošanu šajā lietā atšķiras no attiecīgā trešās valsts nodrošinātā aizsardzības līmeņa novērtējuma. Tā vietā, lai novērtētu attiecīgos trešo valstu tiesību aktus un praksi attiecībā uz valdības piekļuvi, konkrētais scenārijs, kad starptautiska organizācija pieņem lēmumu par personas datu pienācīgu aizsardzību, prasa pārskatīt noteikumus, ar kuriem nosaka, kā minētā organizācija apstrādā valdības pieprasījumus par piekļuvi personas datiem, tostarp jo īpaši šādu pieprasījumu noraidīšanas iespēju un noteikumus. Tāpēc standarts, pēc kura tiek novērtēta būtiska līdzvērtība, attiecībā uz valdības piekļuvi datiem atšķiras no iepriekšējiem lēmumiem par aizsardzības līmeņa pietiekamību.
79. Kā vēl vienu vispārīgu komentāru EDAK norāda, ka saskaņā ar Komisijas papildu paskaidrojumiem EPO vēl nav saņēmis nevienu pieprasījumu par piekļuvi datiem tiesībaizsardzības vai valsts drošības nolūkos.
80. Fakts, ka līdz šim EPO nav iesniegts neviens pieprasījums tiesībaizsardzības vai valsts drošības nolūkos, nozīmē, ka šādos gadījumos piemērojami noteikumi šajā ziņā vēl nav pārbaudīti praksē. Tādēļ EDAK mudina Komisiju uzraudzīt, vai EPO turpmāk saņems šādus pieprasījumus un kā attiecīgie noteikumi tiek īstenoti konkrētajā kontekstā. Komisija jo īpaši varētu pārbaudīt, kā EPO noteikumi un standarti piemērojami tiesībaizsardzības un izlūkdienestu pieprasījumiem, piemēram, prasība sniegt pierādījumus, ka ir nepieciešams nosūtīt datus konkrētam mērķim, kas izriet no EPO pienākuma sadarboties (DAN 8. panta 3. punkts). Šādi pierādījumi savukārt būs pamats EPO pārskatam par to, vai nosūtīšana ir nepieciešama un samērīga (DAN 8. panta 4. punkts)³⁶.

3.1 Valdību pieprasījumu par piekļuvi personas datiem apstrāde, ko veic EPO

³³ ECT, piektā iedaļa, lēmums, pieteikums Nr. 415/07. *Roland KLAUSECKER* pret Vāciju ir pieejams šādā saitē <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-151029%22%3A%22%22%7D>:

³⁴ Eiropas Šķīrējtiesas šķīrējtiesas noteikumi ir pieejami šādā saitē: <https://cour-europe-arbitrage.org/arbitration-rules/>

³⁵ 29. panta darba grupa, WP 254 rev. 01, pieņemts 2017. gada 28. novembrī un pēdējo reizi pārskatīts un pieņemts 2018. gada 6. februārī, ko apstiprināja EDAK, 4. punkts.

³⁶ Par nosūtīšanas tiesisko regulējumu skatīt arī iepriekš šā atzinuma 56. un 57. punktu.

81. Lēmuma projektā ir izklāstīts, ka tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru EPO novērtē un atbild uz valsts iestāžu pieprasījumiem attiecībā uz personas datiem, izriet no PPI, DAN prasībām par personas datu nosūtīšanu un pārsūtīšanu un starptautiskajām publiskajām tiesībām³⁷. Lai gan šis regulējums kopumā attiecas uz pieprasījumiem gan no līgumslēdzējām, gan no valstīm, kas nav līgumslēdzējas valstis, konkrētie noteikumi nosaka atšķirīgu režīmu attiecībā uz pieprasījumiem, ko iesniedz līgumslēdzēju valstu valsts iestādes, no vienas puses, un valstu, kas nav līgumslēdzējas valstis, no otras puses.
82. Attiecībā uz līgumslēdzējām valstīm EPO imunitāte, kas noteikta PPI (sk. 14. punktu), tiek papildināta ar sadarbības pienākumu. PPI 20. panta 1. punktā noteikts, ka EPO *“vienmēr sadarbojas ar Līgumslēdzēju valstu kompetentajām iestādēm, lai sekmētu pareizu tiesvedības īstenošanu, nodrošinātu policijas noteikumu un normatīvo aktu ievērošanu attiecībā uz sabiedrības veselību, darba inspekciju vai citiem līdzīgiem valsts tiesību aktiem, kā arī lai novērstu šajā protokolā paredzēto privilēģiju, imunitātes un atvieglojumu ļaunprātīgu izmantošanu”*³⁸. Šim nolūkam un saskaņā ar PPI 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu EPO var atteikties no savas imunitātes pret jurisdikciju un izpildi, lai atbildētu uz valdības piekļuves pieprasījumiem. EDAK pienācīgi atzīmē, ka patiešām šķiet neizbēgami paredzēt sadarbības mehānismus ar līgumslēdzēju valstu valsts iestādēm, kas dažos gadījumos var pat kalpot datu subjekta interesēm, piemēram, attiecībā uz EPO darbinieku sociālajiem pabalstiem un apdrošināšanas jautājumiem. Tomēr PPI 20. panta 1. punktā ir izvirzīts jautājums, jo īpaši attiecībā uz piekļuves pieprasījumiem tiesībsardzības un valsts drošības nolūkos, par to, kā pienākums sadarboties ir saistīts ar imunitātes jēdzienu vai mijiedarbojas ar to. Komisija ir norādījusi, ka EPO noteikumi par sadarbību ir jāsaprot kā daļa no plašāka vispārējā imunitātes principa, un tāpēc EPO varētu noraidīt pieprasījumus iepriekš minētajiem mērķiem neatkarīgi no PPI 20. panta 1. punkta. EDAK aicina Komisiju sīkāk precizēt šo punktu lēmumā.
83. Lēmumu par sadarbības lūgumu pieņem Biroja priekšsēdētājs, kurš, kā norādīts lēmuma projektā, to dara pēc saviem ieskatiem³⁹. Lai gan lēmuma projektā ir atsauce uz PPI 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu kā juridisko pamatu Organizācijas imunitātes atcelšanai, tajā nav skaidri identificēta tiesību norma, ar kuru priekšsēdētājam tiek piešķirta attiecīgā rīcības brīvība un noteikti kritēriji šādas rīcības brīvības izmantošanai, lemjot par sadarbības lūgumu. EDAK atzīmē, ka saskaņā ar PPI 19. panta 2. punktu priekšsēdētājam *“ir pienākums atcelt imunitāti, ja viņš uzskata, ka šāda imunitāte traucē normālai tiesvedības norisei un ka bez kaitējuma Organizācijas interesēm ir iespējams atteikties no šādas imunitātes”*. Šī prasība rada papildu jautājumus par prezidenta rīcības brīvības apjomu. Tāpēc, atsaucoties uz iepriekšējo punktu, EDAK aicina Komisiju precizēt šos aspektus lēmumā.
84. Ja EPO izvēlas izpildīt līgumslēdzējas valsts pieprasījumu par piekļuvi saskaņā ar PPI 20. panta 1. punktu, pārraidēm piemēro DPR prasības (sk. 38. un turpmākos punktus)⁴⁰. Šie noteikumi ir piemērojami visām līgumslēdzējām valstīm neatkarīgi no tā, vai līgumslēdzēja valsts ir EEZ dalībvalsts vai uzskatāma par trešo valsti, skatot to no ES datu aizsardzības tiesību aktu viedokļa. Tomēr noteikumos par nosūtīšanu, atšķirībā no režīma par nosūtīšanu valsts iestādēm ārpus EPO līgumslēdzējām valstīm, nav skaidri noteikts, ka saņēmējvalstī ir jānodrošina atbilstošs nosūtīto datu aizsardzības līmenis⁴¹. Šajā sakarā EDAK vēlas atgādināt savas vadlīnijas par VDAR 48. pantu⁴², kurās

³⁷ Skatīt lēmuma projekta 96. apsvērumu.

³⁸ Saskaņā ar Komisijas sniegto papildu informāciju EPO līdz šim nav piemērojis PPI 20. panta 2. punktā un 25. pantā paredzētās pilnvaras noslēgt papildu nolīgumus ar vienu vai vairākām līgumslēdzējām valstīm tiesībsardzības vai valsts drošības nolūkos.

³⁹ Skat. Lēmuma projekta 97. punktu.

⁴⁰ Turpat.

⁴¹ Sk. lēmuma projekta 63.–65. apsvērumu un DAN 8. pantu.

⁴² EDAK Pamatnostādnes 02/2024 par VDAR 48. pantu, kas pieņemtas 2024. gada 2. decembrī.

norādīts, ka, “ja ES apstrādātie dati tiek nosūtīti vai izpausti, atbildot uz kādas trešās valsts iestādes pieprasījumu, uz šādu izpaušanu attiecas VDAR un tā ir nosūtīšana V nodaļas nozīmē. Tātad jebkurai nosūtīšanai, uz kuru attiecas VDAR, ir nepieciešams 6. pantā norādītais apstrādes juridiskais pamats un V nodaļā noteiktais nosūtīšanas pamatojums”.⁴³ Šajā sakarā EDAK atkārtoti apstiprina iepriekš 41. punktā izteikto lūgumu sniegt skaidrojumu un aicina Komisiju precizēt, kādi aizsardzības pasākumi ir piemērojami arī attiecībā uz nosūtīšanu, pamatojoties uz valdības piekļuves pieprasījumiem, jo īpaši pieprasījumiem tiesībaizsardzības un valsts drošības nolūkos. Būtu jānodrošina, ka VDAR V nodaļas prasības, ciktāl tas ir nepieciešams, lai konstatētu būtisku līdzvērtību, tiek pietiekami ņemtas vērā, tostarp gadījumos, kad trešo valstu jēdziens ES datu aizsardzības tiesību aktos un EPO tiesiskajā regulējumā pilnībā nesakrīt⁴⁴.

85. Lai gan EDAK atzīst, ka EPO paskaidrojuma rakstā par personas datu nosūtīšanu un pārsūtīšanu ir teikts, ka “lai sniegtu atbilstīgas garantijas nosūtīšanas rīku veidā, konkrēti datu aizsardzības noteikumi būtu jāiekļauj izpildāmos instrumentos, piemēram, saprašanās memorandos vai administratīvās vienošanās”⁴⁵, praksē var nebūt iespējams īstenot šādus rīkus attiecībā uz tiesībaizsardzības iestādēm un valsts drošības iestādēm. Tādēļ EDAK uzskata, ka personas datu nosūtīšanai uz līgumslēdzējām valstīm, kas nav EEZ dalībvalstis, jo īpaši tiesībaizsardzības un valsts drošības nolūkos, Komisijai būtu jāpievērš īpaša uzmanība.
86. Tā kā nav juridiska instrumenta, kas īpaši reglamentētu to valstu, kas nav līgumslēdzējas valstis, valsts iestāžu pieprasījumu apstrādi, ko veic EPO, tiek piemēroti vispārīgie noteikumi par pārsūtīšanu saskaņā ar VDAR, kas ir ļoti līdzīgi VDAR V nodaļas noteikumiem (skatīt 35. un 36. punktu).

3.2 Datu subjektu tiesību ierobežošana

87. DAN 25. pantā ir paredzēts, ka konkrētas EPO tiesiskā regulējuma tiesību normas var ierobežot datu subjekta tiesību piemērošanu, ja ir ievēroti nosacījumi, kas precīzi atspoguļo VDAR 23. panta prasības (sk. 33. un turpmākos punktus). Saistībā ar valdības piekļuvi EDAK norāda, ka Apkārtrakstā Nr. 420 h) apakšpunktā ietvertais ierobežojums var nodrošināt plašu interpretāciju, jo tas plaši atsaucas uz scenārijiem “sniegt vai saņemt palīdzību kompetentajām publiskajām iestādēm vai no tām, tostarp no EPO līgumslēdzējām valstīm un starptautiskām organizācijām”. Atzīstot, ka šis noteikums attiecas tikai uz EPI darbiniekiem, EDAK aicina Komisiju uzraudzīt tā piemērošanu praksē.

4. LĒMUMA PROJEKTA ĪSTENOŠANA UN UZRAUDZĪBA

88. Attiecībā uz lēmuma par aizsardzības līmeņa pietiekamību uzraudzību un pārskatīšanu EDAK norāda, ka saskaņā ar EST judikatūru “ņemot vērā to, ka trešās valsts vai starptautiskās organizācijas nodrošinātais aizsardzības līmenis var mainīties, Komisijas pienākums ir pēc tam, kad tā ir pieņēmusi lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību saskaņā ar VDAR 45. pantu, periodiski pārbaudīt, vai konstatējums par attiecīgās trešās valsts vai starptautiskās organizācijas nodrošinātā aizsardzības

⁴³ Turpat, 9. punkts.

⁴⁴ Lai gan EDAK atzīst, ka visas līgumslēdzējas valstis ir ECTT un 108. konvencijas puses, EDAK atgādina, ka šādu instrumentu ratifikācija pati par sevi var nenodrošināt būtībā līdzvērtīgu aizsardzības līmeni, jo tas jo īpaši būs atkarīgs no to konkrētās īstenošanas katrā valstī.

⁴⁵ [EPO personas datu nosūtīšana un pārsūtīšana, paskaidrojuma raksts, 2024. gada janvāra versija](#), 6. lpp.

līmeņa pietiekamību joprojām ir faktiski un juridiski pamatots. Šāda pārbaude ir jāveic jebkurā gadījumā, ja pierādījumi šajā sakarā rada šaubas”⁴⁶.

89. EDAK uzskata, ka nākamajos periodiskajos pārskatos īpaša uzmanība būs jāpievērš pārraudzības funkcijai un jo īpaši izmeklēšanas un korektīvo pilnvaru īstenošanai, kā arī valdības piekļuvei datiem, kas no ES nosūtīti EPO. Tāpat Komisijai, uzraugot lēmumu par aizsardzības līmeņa pietiekamību, būtu jāpievērš papildu uzmanība to noteikumu attīstībai, kas papildina DAN, piemēram, *“Eiropas Patentu iestādes priekšsēdētāja 2024. gada 12. jūlija lēmumam par datu aizsardzības speciālista ieteikumu izpildāmību, ko Datu aizsardzības kolēģija apstiprinājusi datu aizsardzības revīzijas un inspekciju ietvaros”*, *“Datu aizsardzības pārraudzība – kā datu aizsardzības speciālists veic DA revīzijas un DA inspekcijas”* un 2024. gada janvāra redakcijai *“EPO personas datu nosūtīšana un pārsūtīšana, paskaidrojuma raksts”*.
90. EDAK norāda, ka konstatējums par aizsardzības līmeņa pietiekamību tiks pārskatīts vismaz reizi četros gados saskaņā ar VDAR 45. panta 3. punktu.
91. Attiecībā uz EDAK un tās pārstāvju praktisku iesaistīšanu turpmāko periodisko pārskatīšanu sagatavošanā un norisē EDAK atkārtoti uzsver, ka visi attiecīgie dokumenti, tostarp sarakste, būtu jāiesniedz EDAK rakstiski pietiekami laicīgi pirms pārskatīšanas.
92. EDAK atzinīgi vērtē to, ka lēmuma projektā ir paredzēta EDAK dalība Komisijas un EPO organizētajā sanāksmē, kas veltīta lēmuma par atbilstību darbības pārskatīšanai.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā

Priekšsēdētājs

(Anu Talus)

⁴⁶ EST, 2015. gada 6. oktobris, spriedums lietā C-362/14, *Maximillian Schrems* pret Datu aizsardzības komisāru (*“Schrems”*), 76. punkts. Skatīt arī lēmuma projekta 105. apsvērumu un 3. panta 5. punktu.